

MIRATOHET
PËR KKTKM
Sekretari i KKR
ARTA DOLLANI

RELACION PROJEKTI

Restaurimi i Kishës së Shën Sotirit (Sveti Spas)
fshati Kërçisht i Epërm, Dibër

Përgatiti: Ark. Arben Spaho
Ark. Rudina Papavasili
Ark. Jora Vokopola
Ing. Endrita Mulleti

Restaurimi i Kishës së Shën Sotirit (Sveti Spas), Kërçisht i Epërm, Dibër

PËRMBAJTJA

1. VENDNDODHJA DHE PËRSHKRIMI HISTORIK.....	3
2. PËRSHKRIMI ARKITEKTONIK.....	4
3. ELEMENTËT ARKITEKTONIK.....	5
4. TEKNIKA E NDËRTIMIT.....	9
5. GJENDJA E KONSERVIMIT E KISHËS.....	10
6. NDËRHYRJET E PROPOZUARA.....	12

VENDNDODHJA DHE PËRSHKRIMI HISTORIK

Kërçisht i Epërm, është një fshat i vogël malor, në njësinë administrative Maqellarë, në Bashkinë e Dibrës, që pozicionohet në skajin më jug-lindor të kësaj bashkie, fare pranë kufirit të Shqipërisë me Maqedoninë, në malin Deshat. Kisha "Shën Sotirit (Sveti Spas)" ndodhet rreth 50 në jug të qendrës së fshatit. Ajo është shpallur Monument Kulture i Kategorisë së Parë me Vendim nr. 68/7, datë 30.05.1970 nga Ministria e Arsimit dhe e Kulturës (Drejt. Kulturës) dhe riaprovuar me Vendim nr. 1886, datë 10.06.1973 nga Ministria e Arsimit dhe Kulturës. Askesi për në Kishë është shumë i lehtë pasi ndodhet në qendër të fshatit.

Monumenti është ndërtuar në një terren të sheshtë, në një parcelë në formë relativisht drejtëkëndore të rrethuar me një parapet të ulët betoni e më sipër me kangjella metalike dhe pozicionohet në anën lindore të saj. Në anën lindore muri rrethues trajtohet edhe si mur mbajtës duke qenë se ai ndan rrugën e fshatit dhe parcelën e kishës e njëkohësisht kuota e rrugës është me e lartë se ajo e oborrit. Hyrja për në oborr bëhet nga perëndimi, por mungon porta hyrëse. Pavarësisht terrenit të sheshtë dhe të lehtë për t'u mirëmbajtur, oborri përreth kishës nuk është i sistemuar. Duke parë gjeometrinë e parcelës dhe mundësinë e saj do të ishte mirë që oborri përreth kishës të trajtohej në formën e një kopshti hyrës.

Monumenti i përket periudhës është i tipit njënefësh, me mure perimetrale guri dhe i mbuluar me një qemer cilindrik dhe çati me rrasa guri. Hyrja bëhet nga perëndimore nga dera e vetme. I gjithë interieri i kishës është i veshur me piktura murale.

Figura 1 Pamje e përgjithshme e kishës

1. PËRSHKRIMI ARKITEKTONIK

Forma planimetrike e kishës është naos njënefsh. Mbulimi i të gjithë kishës, është me çati dyujëse mbuluar me rrasa guri. Dimensionet e jashtme të kishës janë 7.98 m x 4.75 m.

Naosi me plan drejtkëndor, ka dimensione të brendshme 6.25 m x 3.4 m. Në muret gjatësore evidentohet dy harkada të verbra, të cilat janë elementi më interesant i strukturës së objektit të kultit, të cilat mbështeten mbi pilastra e nga ku fillon mbulimi me qemerin gjatësor.

Figura 2 Pamje e absidës

Mbulimi i naosit bëhet me qemer gjatësor, i cili shkarkon në harqet e verbra dhe në muret perimetrale të naosit. Lartësia e brendshme e naosit, nga dyshemeja deri në kulmin e qemerit është 4.7 m, ndërsa ajo e harqeve të verbra nga dyshemeja është 3 m. Qemeri shkarkon mbi muret gjatësore dhe mbi dy harqet e verbra. Për përforsim në drejtim tërthor është janë vendosur 2 tiranta druri. Ndriçimi i naosit është i pakët dhe bëhet nga një dritare të pozicionuar në pjesën e sipërme të murit perëndimor dhe një frengji të ngushtë në murin jugor. Të gjithë muret e brendshme dhe qemeri i naosit janë të pikturuara.

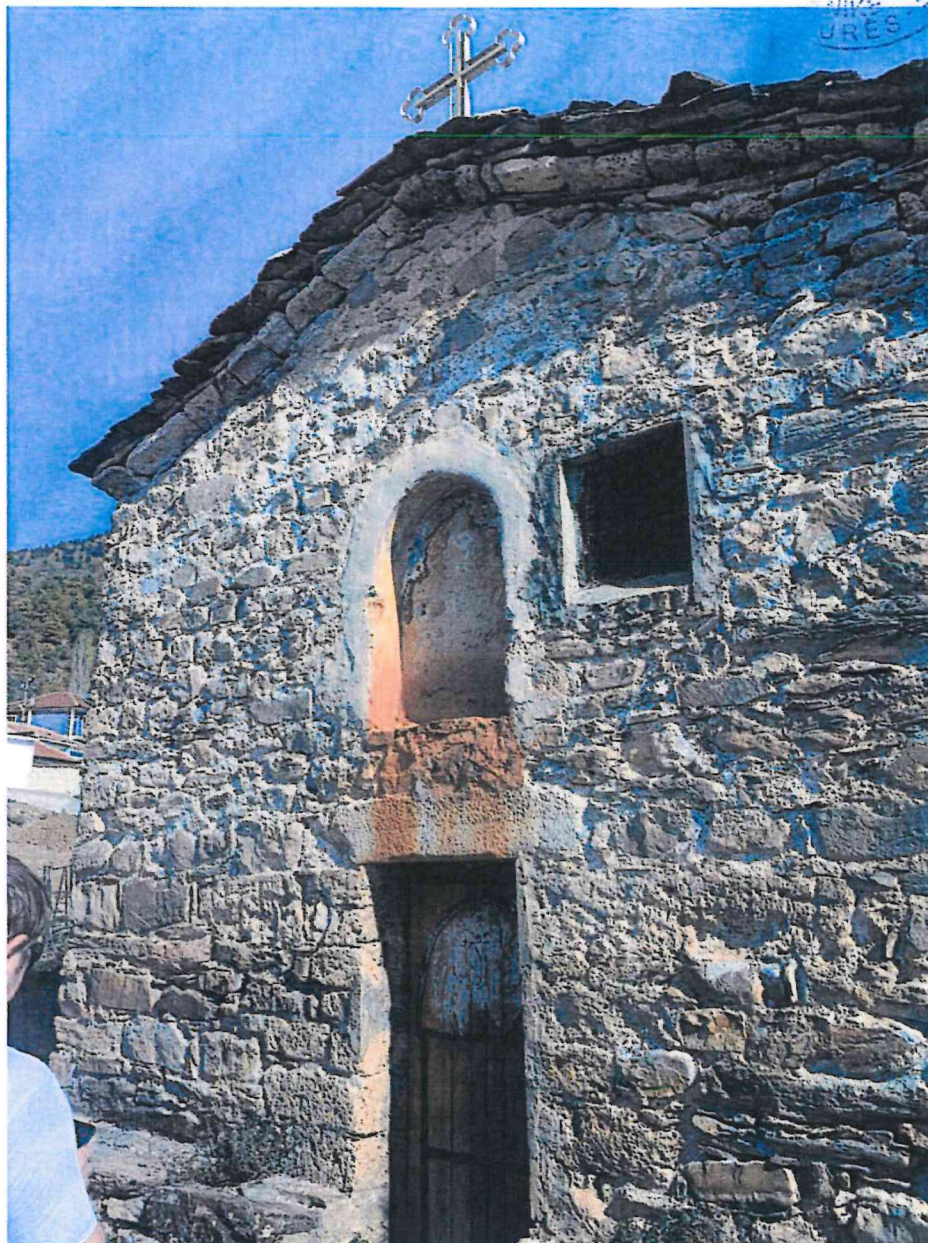

Figura 3 Pamje e fasadës perëndimore

2. ELEMENTËT ARKITEKTONIKË

ABSIDA

Kisha, ka një ndërtim të thjeshtë dhe pa elementë dekorues. Po ashtu edhe zona e absidës, është fare pak e dalë dhe pa trajtime dekoruese. Ajo është 3 faqëshe me muraturë guri si pjesa tjetër e kishës. Muratura kornizohet me 1 rresht gurësh. Në qendër ndodhet një nikië e ngushtë dhe e gjatë.

Mbulimi i saj është realizuar si pjesa tjetër e kishës, me rrasa guri, me një çati në formë gjysëm rrethore, me pjerrësi të ulët.

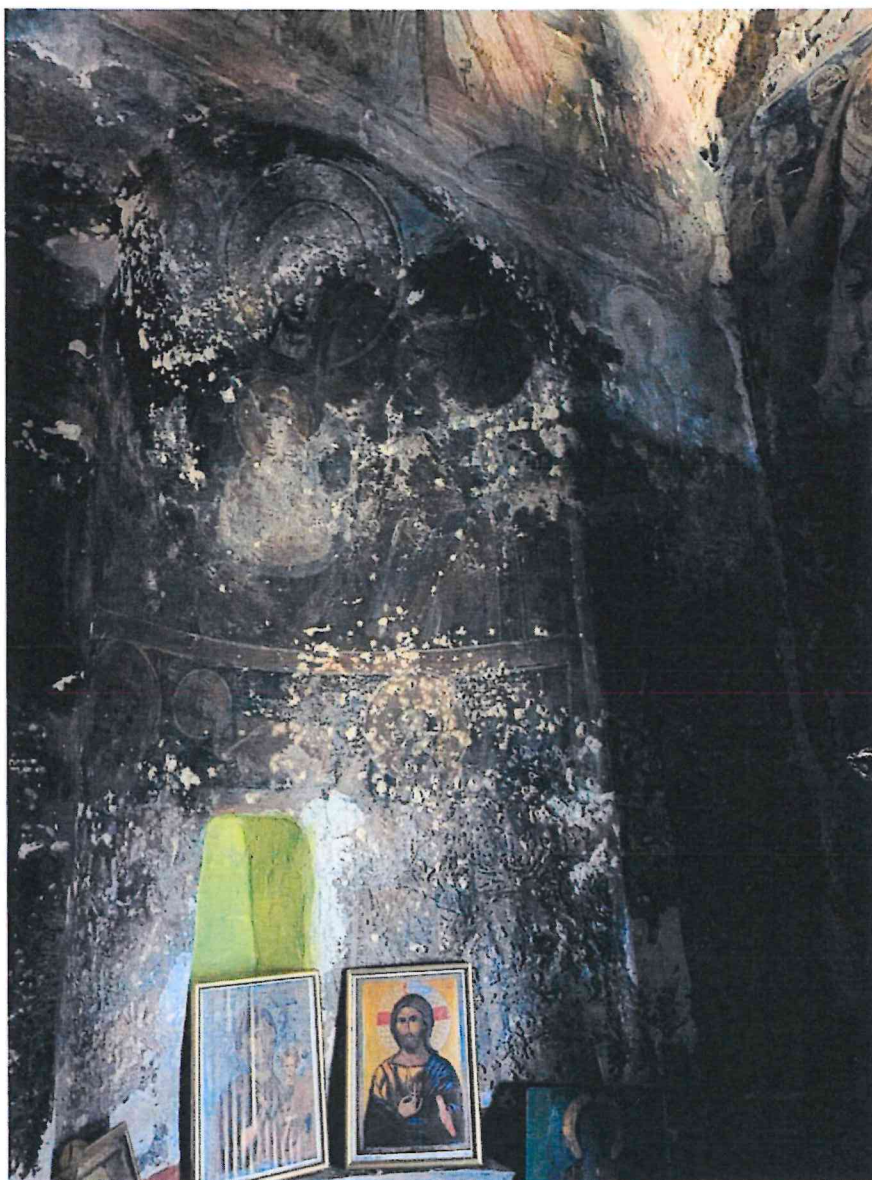

Figura 4 Pamje e absidës

DYERT

Duke qenë një kishë e vogël, ajo ka vetëm një derë hyrëse e cila pozicionohet në fasadën perëndimore. Konstruksioni i portës është me mbulim me arkitra guri, ndërsa në anën e brendshme me një qemer lehtësues. Dera e drurit, është një kanatëshe, dhe evidentohet se është derë e vendosur rishtaz (pas 2007) dhe në gjendje të mirë. Në fotot e vitit 2007 që gjenden në arkivin e IMK-së, duket se ka qenë ende dera origjinale.

Figura 5 Porta hyrëse në fasadën perëndimore

DRITARET

Kisha ka një dritare në faqen perëndimore, e cila është e vogël në formë drejtkëndore, sipër derës në anën e majtë të nikjes që ndodhet mbi këtë derë, e pa ndonjë elemente dekorues. Gjithashtu evidentohet një dritare (frengji) tjetër në anën jugore, e cila nuk është një dritare e mirfilltë dhe nuk ndikon shumë në ndriçim por më tepër si hapje në muraturë për ventilim.

DYSHEMEJA

DysHEMEJA e naosit është e shtruar me çimento, e cila sigurisht që nuk është origjinalja, por është ndërhyrje e bërë gjatë viteve. Niveli i dyshemesë është rreth 20 cm nën nivelin e sistemit të jashtëm.

TAVANI

Kisha ka mbulim me qemer, i cili është i veshur me pikturë murale.

ELEMENTË TË TJERË DEKORATIVË

Një element dallues është nikja në faqen perëndimore, me thellësi të ngushtë, e cila ndodhet mbi portën hyrëse dhe tek e cila evidentohet suvatim me pikturë. Në brendësi, kisha është e mobiluar me karrike drurit të cilat janë të reja dhe ikonostas druri, po ashtu i ri.

Figura 6 Pamje e shtrimit në naos

Figura 7 Pamje e tavanit

Figura 8 Pamje të karrigeve në muret perimetrale

3. TEKNIKA E NDËRTIMIT

Kisha, i përket tipologjisë së kishave të zonës së Dibrës, të cilat kanë përgjithësisht të njëjtën teknikë ndërtimi. Muret janë të ndërtuar me gurë të lidhur me llaç gëlqere dhe të vendosur në mënyrë të çrregullt dhe sot është e pa suvatur nga jashtë, ndërsa brenda e suvatur me pikturë. Në anën lindore evidentohet se sipër absidës, ka gjurmë të pikturës murale, e cila të bën të mendosh se kjo faqe mund të ketë qenë e gjitha e pikturuar. Trashësia e muraturës së është 67 cm. *Mbulimi* i saj realizohet, me çati me rrasa guri. Naosi në brendësi ka mbulim qemer cilindrik dhe të pikturuar. *Fasadat* janë të gjitha të pasuvatuara. Megjithatë, në relacionin e vitit 1986¹, gjendur në arkivin e IMK-së, thuhet se ekzistonte gjurmë suvaje origjinale me baltë dhe kashtë e cila ruhej në faqen perëndimore e në atë jugor. Këto suvatime janë të dukshme edhe në fotot e ndodhura po në arkiv. Sot nuk evidentohet asnjë lloj suvaje apo gjurmë suvaje në fasadë.

¹ Relacion teknik, për punimet që do të bëhen në vitin 1987, në 1.prill.1986, nga Valter Shtylla, gjendur në arkivin e IMK-së.

4. GJENDJA E KONSERVIMIT E KISHËS

Sipas dokumentacioneve dhe inspektimit në vend, ndërtesa nuk ka shfaqur probleme serioze në të kaluarën. Aktualisht, ajo është në gjenje shumë të mirë, për nga ana statike dhe nuk paraqet probleme me lagështinë apo dëmtime të dukshme. Për shkak të vjetërsisë dhe amortizimit piktura murale, me të cilën është veshur i gjithë ambienti i brendshëm paraqet mungesa dhe dëmtime. Monumenti nuk paraqet probleme, por vetëm nevojën për disa ndërhyrje në sistemin përreth dhe mirëmbajtje.

Gjendja e konservimit aktuale për elementë specifike është si më poshtë:

1. NAOSI

- **ABSIDA** është në gjendje të mirë
- **DYHEMEJA** është e shtruar me çimento
- **QEMERI**. Struktura e tij është në gjendje të mirë. Piktura ka nevojë për hartimin e një projekti të plotë restaurimi. Tirantat e drurit janë në gjendje të mirë.
- **PIKTURA MURALE, IKONOSTASI, KARRIGET** kanë nevojë për ndërhyrje, sidomos piktura murale, e cila ka dëmtime të mëdha. Ikonostasi është i ri. Karriget janë të reja dhe në gjendje të mirë.

2. ÇATIA është në gjendje të mirë. Në çati janë kryer punime restauruese, të fundit të dokumentuara gjatë vitit 2007, në të cilën është vendosur edhe një shtresë h/izoluese.

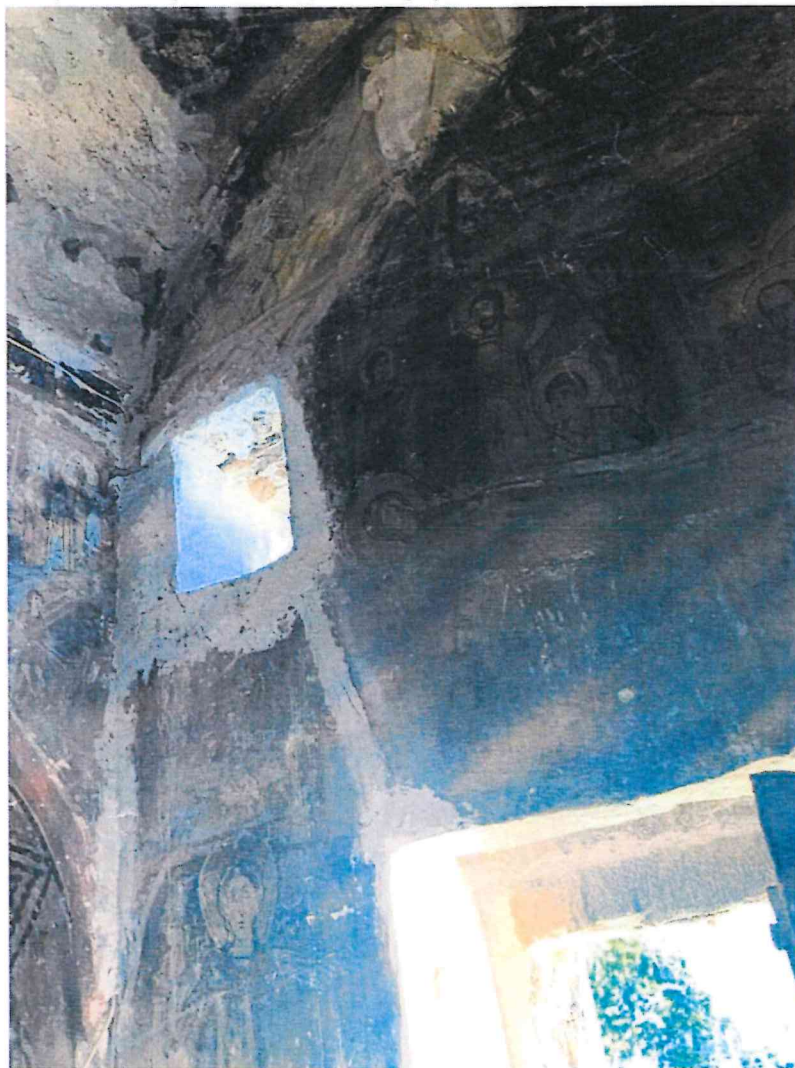
3. DYERT DHE DRITARET

- Dera është në gjendje të mirë dhe relativisht e re, por me disa shtresa gëlqere e cila duhet hequr. Gjithashtu në pjesën e poshtme ka kalbje të drurit, e vila ka nevojë të trajtohet apo plotësohet.
- Arkitravi i gurit i derës, në pjesën e poshtme ka një çarje tërthore

- Dritarja në anën perëndimore, ka nevojë për zvendësim

4. **STRUKTURA** e kishës është në gjendje të mirë dhe nuk paraqet problem.
5. **DRENAZHIMI DHE SISTEMIMI PËRRETH**
 - Përreth kishës është hapur në 2007, një kanal, i cili edhe është shtruar me trotuar
 - Sistemimi përreth kishës ka nevojë për pastrim nga barërat e këqija dhe vegjetacioni, pastrim nga vegjetacioni i trotuarit përreth kishës.
 - Ka një rrethm ekzistues i pronës së kishës, me parapet betoni dhe me kangjella metalike, në gjendje të degraduar.
6. **SISTEMI I NDRIÇIMIT** është i mirë, por mund të ketë nevojë për përmirësimi të instalimeve elektrike dhe shtim ndriçuesish në pjesën e territorit të jashtëm.
7. **SHKAKU I DEGRADIMEVE**
 - Vjetërsia e objektit
 - Nevoja për mirëmbajtje të herëpashershme

5. NDËRHYRJET E PROPOZUARA

Ndërhryrjet e propozuara do të konsistojnë si më poshtë:

NAOS

1. Injektime në arkitraun e derës
2. Shtrimi i dyshemesë me pllaka guri
3. Trajtimi i elementëve të drurit me vaj lini dhe antimol
4. Restaurim i karrigeve të drurit
5. Përmirësimi i sistemit elektrik
6. Projekt për pikturën murale
7. Pastrimi i fugatimit me llaç çimento dhe plotësim i fugatimit me llaç gëlqere

DERA DHE DRITARET

8. Restaurim dhe F.V. dyer/ dritare

ÇATIA

9. Qeramosje çatie

SISTEMIMI I TERRITORIT PËRRETH

10. Pastrime nga vegjetacioni në territorin e jashtëm
11. Përmirësimi i infrastrukturës turistike
12. Përmirësimi i shtrimit dhe rrethimit të oborrit përreth kishës

Restaurimi i Kishës së Shën Sotirit (Sveti Spas), Kërçisht i Epërm, Dibër

SPECIFIKIMET TEKNIKE

Restaurimi i Kishës së Shën Sotirit

fshati Kërçisht, Dibër

SPECIFIKIME TEKNIKE

SEKSIONI 1.

1. SPECIFIKIME TË PËRGJITHSHME

1.1. Kriteret e restaurimit

1. Ruajtja e vlerave autentike që paraqet monumenti (Kompozimi vëllimor, elementët arkitektonikë).
2. Respektimi i fazave të ndryshme të ndërtimit.
3. Konsolidimi i pjesëve të dëmtuara dhe zëvendësimi i elementëve tepër të degraduar të cilët nuk e kryejnë më funksionin e tyre.

REFERENCAT: Publikimet e listuara më poshtë formojnë një pjesë të këtij specifikimi të referencave të zgjeruara. Botimet që janë të referuara në tekst janë të përcaktuara vetëm për gjërat bazë.

Ligjet dhe Normat e aplikuar shqiptare:

Çdo ndërhyrje e propozuar duhet të jetë në përputhje me parimet e "Kartës Shqiptare të Restaurimit", VKM. Nr.426, 13 Korrik 2007.

- Ligji nr. 27-2018, datë 17.05.2018 "Për Trashëgiminë Kulturore dhe Muzetë".

1.2. Njësitë matëse

Në përgjithësi njësitë matëse të përdorura janë njësi metrike në mm, cm, m, m², m³, Km, N (Njuton), Kg dhe gradë celsius. Pikat dhjetore janë të shkruara si ". ".

1.3. Grafiku i punimeve

Kontraktuesi duhet t'i japë Mbikqyrësi i punimevet një program të plotë duke i treguar rendin, procedurën dhe metodën sipas së cilave, ai propozon të punohet në objekt deri në mbarim të punës.

Informacioni që mban Mbikqyrësi i punimeve duhet të përfshijë:

- vizatime që tregojnë rregullimin e përgjithshëm të terrenit dhe urës dhe të ndonjë strukture tjetër të përkohshme, të cilat ai i propozon për përdorim,
- detaje të vendosjes së strukturave të përkohshme (skeleri, etj.),
- plane të tjera që ai propozon për përfundimin e të gjitha punëve,
- detaje të fuqisë punëtore të kualifikuar dhe jo të kualifikuar,
- supervizionin e punimeve.

Mënyra dhe rregulli që janë propozuar për të ekzekutuar punimet permanente është temë për t'u rregulluar dhe miratuar nga Mbikqyrësi i punimeve, dhe çmimi i kontratës duhet të jetë i tillë që të përfshijë çdo rregullim të nevojshëm, të kërkuar nga Mbikqyrësi i punimeve gjatë zbatimit të punimeve.

1.4. Punime të gabuara

Çdo punë, që nuk është në përputhje me këto specifikime, duhet refuzuar dhe kontraktuesi duhet të riparojë çdo defekt me shpenzimet e veta, sipas projektit.

1.5. Tabelat njoftuese, etj.

Asnjë tabelë njoftuese nuk duhet vendosur, përveç: Kontraktori do të ndërtojë dy tabela, që përmbajnë informacion të dhënë nga Mbikqyrësi i punimeve dhe vendosen në vendet e caktuara nga ai. Fjalët duhen shkruar në mënyrë të tillë, që të jenë të lexueshme nga një distancë prej 50 m. Gjuha e shkruar duhet të jetë në shqip.

1.6. Autorizimet me shkrim

"Rregullat me shkrim" do t'i referohen çdo dokumenti dhe letre të nënshkruar nga Mbikqyrësi i punimeve të dërguara kontraktuesit që përmbajnë instruksione, udhëzime ose orientime për kontraktorin në mënyrë që ai të realizojë ekzekutimin e kësaj kontrate.

Fjalët e aprovuara, të drejtuara, të autorizuar, të kërkuara, të lejuara, të urdhëruara, të instruktuar, të emëruara, të konsideruara të nevojshme, urdhëresa ose jo (duke përfshirë emra, folje, mbiemra, dhe ndajfolje) të një rëndësie, do të kuptohet që aprovimet e shkruara, drejtimet, autorizimet, kërkesat, lejet, rregullat, instruksionet, emërimet, urdhëresat e Mbikqyrësi i punimevet do të përdoren deri në daljen e një plani tjetër pune.

1.7. Kopjimi i vizatimeve (Vizatimet siç është zbatuar)

Kontraktori duhet të përgatisë vizatimet për të gjitha punimet "siç janë zbatuar faktikisht" në terren. Gjatë zbatimit të punimeve në kantier, Kontraktori do të ruajë të gjithë informacionin e nevojshëm për përgatitjen e "Vizatimeve siç është zbatuar". Do të shënojë në mënyrë të qartë vizatimet dhe të gjitha dokumentat e tjera të cilat mbulojnë punën e vazhdueshme të përfunduar. Këto vizatime do të azhurnohen në mënyrë të vazhdueshme dhe do t'i dorëzohen Mbikqyrësi i punimevet çdo muaj për aprovim, pasi punimet të kenë përfunduar, së bashku me kopjen përfundimtare. Materiali mujor do të dorëzohet në kopje letër dhe firmosen nga drejtuesi teknik, inxhinieri i kantierit. Vizatimet e riprodhuara do të përfshijnë pozicionin dhe shtrirjen e të gjithë konstruksionit mbajtës të lëna gjatë gjurmimeve dhe vendosjen ekzakte të të gjitha shërbimeve që janë ndeshur gjatë ndërtimit. Kontraktori gjithashtu duhet të përgatisë seksionet e profilit gjatësor të rishikuar, pajisur me shënimet që tregojnë shtresat e tokës që hasen gjatë të gjitha punimeve të gjurmimit.

Si përfundim, kopjet e riprodhuara të Vizatimeve, "siç është zbatuar" do t'i dorëzohen Mbikqyrësi i punimevet për aprovim. Vizatimet, "siç është zbatuar", të aprovuara, do të bëhen pronë e Punëdhënësit dhe një kopje origjinale do të depozitohet në Arkivën e IMK-së.

1.8. Vizatimet e punimeve të zbatuara dhe librezat e masave

Kontraktori do t'i përgatisë dhe dorëzojë Mbikqyrësi i punimevet tre grupe të dokumentacioneve të punimeve sipas projektit. Ky material duhet të përmbajë një komplet të vizatimeve të projektit të zbatuar, vizatimet shtesë të bëra gjatë zbatimit të punimeve të aprovuara nga Mbikqyrësi i punimeve, si dhe librezat e masave për çdo volum pune.

- Prezencën e mundëshme të kontraktorëve të tjerë në zonë me të cilët do të koordinohet puna.

E gjithë puna, do të bëhet në një mënyrë të tillë, që të lejojë hyrjen dhe përballimin e të gjithë pajisjeve të mundëshme për ndonjë Kontraktor tjetër dhe punëtorëve të tij si dhe stafin e Punëdhënësit.

Në përgatitjen e programit të tij të punës, Kontraktori gjatë gjithë kohës do të bëjë llogari të plotë dhe do të koepërojë me programin e punës së Kontraktorëve të tjerë, në mënyrë që të shkaktojë një minimum interference me ta dhe me publikun.

1.15. Mbrojtja e punës dhe e publikut

Kontraktori do të marrë masa paraprake për mbrojtjen e punëtorëve të punësuar dhe të jetës publike rreth sheshit të punimeve. Masat e sigurimit paraprak të ligjeve të aplikushme, kodeve të ndërtimit do të respektohen. Makineritë, pajisjet dhe çdo rrezik do të kqyren ose eliminohen në përputhje me masat paraprake të sigurimit.

Gjatë zbatimit të punimeve Kontraktori duhet të vendosë dhe të mirëmbajë gjatë natës pengesa të tilla dhe drita të cilat do të parandalojnë në mënyrë efektive aksidentet. Kontraktori duhet të sigurojë pengesa të përshtatëshme, shenja me dritë të kuqe "rrezik" ose "kujdes" dhe vrojtues në të gjitha vendet ku punimet mund të përbëjnë në ndonjë mënyrë rrezik për publikun.

1.16. Mbrojtja e ambjentit

Kontraktori duhet të ndërmarrë të gjithë veprimet e mundëshme për të siguruar që ambjenti lokal i sheshit të ruhet dhe që vijat e ujit, toka dhe ajri (duke përfshirë edhe zhurmat) të jenë të pastra nga ndotja për shkak të punimeve të kryera.

1.17. Transporti dhe magazinimi i materialeve

Transporti i çdo materiali nga Kontraktori, do të bëhet me makina të përshtatëshme, të cilat kur ngarkohen nuk shkaktojnë derdhje dhe e gjithë ngarkesa të jetë e siguruar gjithashtu dhe me kafshë pune. Ndonjë makinë që nuk plotëson këtë kërkesë ose ndonjë nga rregullat ose ligjet e qarkullimit do të hiqet nga kantjeri. Të gjitha materialet që sillen nga Kontraktori, duhet të stivohen ose të magazinohen në mënyrë të përshtatëshme për t'i mbrojtur nga rrëshqitjet, dëmtimet, thyerjet, vjedhjet dhe në dispozicion, për tu kontrolluar nga Mbikqyrësi i Punimeve në çdo kohë.

1.18. Pastrimi përfundimtar i zonës

Në përfundim të punës, sa herë që është e aplikueshme Kontraktori duhet të pastrojë dhe të heqë nga sheshi të gjitha impiantet ndërtimore, materialet që kanë tepruar, mbeturinat, skeleritë dhe ndërtimet e përkohëshme të çdo lloji dhe të lërë sheshin e lirë dhe veprat të pastra dhe në kondita të pranueshme.

SEKSIONI 2. PUNIME PRISHJEJE-ÇMONTIMI DHE PASTRIMI

2. TË PËRGJITHSHME

KËRKESAT: Puna përfshin çmontimin dhe largimin e të gjitha materialeve të diktuar ose të specifikuar. Punimet e cila nuk do të fillojnë deri sa autorizimi të merret nga Mbikqyrësi. Të gjitha materialet që rezultojnë nga prishja apo çmontimi, përveç nëse tregohet apo të specifikohet ndryshe, do të largohen nga kufijtë e sheshit. Mbeturinat do të hiqen nga kantieri çdo ditë, përveç nëse udhëzohet ndryshe nga Mbikqyrësi; akumulimi i materialit të tillë është i ndaluar. Materialet të cilat nuk mund të hiqen brenda ditës do të ruhen në mënyrë të përshtatshme në zonat e përcaktuara. Nëse Kontraktuesi identifikon kalbësira në dru gjatë punimeve të çmontimit ai do të marrë masat e duhura për sigurinë e shëndetit. Njoftohet menjëherë Mbikqyrësi dhe i propozohen masa të përshtatshme për miratim. Kontraktuesi duhet të paraqesë prova për asgjësimin e duhur të materialeve me kërkesë të Mbikqyrësit.

Mbrojtja e vendit të pastruar

Sipërmarrësi i punimeve duhet të ngrejë rrjetë të përshtatshme, barriera mbrojtëse, në mënyrë që të parandalohet aksidentime të personave ose dëmtime të godinave rrethuese nga materialet që bien, si dhe të mbajë nën kontroll territorin, ku do të kryhen punimet.

Skeleritë:

Çdo skeleri e kërkuar duhet skicuar në përshtatje me KTZ dhe STASH. Një skelator kompetent dhe me eksperiencë, duhet të marrë përsipër ngritjen e skelerive që duhet të çdo tipi. Kujdes duhet treguar që ngarkesa e copërave të mbledhura mbi një skeleri, të mos kalojë ngarkesën për të cilën ato janë projektuar. Duhet marrë të gjitha masat e nevojshme që të parandalohet rënia e materialeve nga platforma e skelës. Skeleritë duhen të jenë gjatë kohës së përdorimit të përshtatshme për qëllimin për të cilin do përdoren dhe duhet të jenë konform të gjitha kushteve teknike.

2.1 PUNIME PRISHJEJE

2.1.1 Skeleritë:

Çdo skeleri e kërkuar duhet skicuar në përshtatje me KTZ dhe STASH. Një skelator kompetent dhe me eksperiencë, duhet të marrë përsipër ngritjen e skelerive që duhet të çdo tipi. Kontraktori duhet të sigurojë, që të gjitha rregullimet e nevojshme, që i janë kërkuar skelatorit të sigurojnë stabilitetin gjatë kryerjes së punës. Kujdes duhet treguar që ngarkesa e copërave të mbledhura mbi një skeleri, të mos kalojë ngarkesën për të cilën ato janë projektuar. Duhet marrë të gjitha masat e nevojshme që të parandalohet rënia e materialeve nga platforma e skelës. Skeleritë duhen të jenë gjatë kohës së përdorimit të përshtatshme për qëllimin për të cilin do përdoren dhe duhet të jenë konform të gjitha kushteve teknike.

Skeleri çeliku të tipit këmbalec, konform KTZ dhe STASH, duke përfshirë ndihmën për transport, mirëmbajtje, montim, ankorim, çmontime etj. Në një lartësi mbi 12 m, elementët horizontalë duhet të kenë parmakë vertikalë, më lartësi min.15 cm si dhe mbrojtjen me rrjetë.

Skeleri çeliku në kornizë dhe e lidhur, konform KTZ dhe STASH, duke përfshirë ndihmën për transport, mirëmbajtje, montim, ankorim, çmontime etj. Në një lartësi mbi 12 m, elementët horizontalë duhet të kenë parrakë vertikale, me lartësi min.15 cm si dhe mbrojtjen me rrjetë.

2.1.2 Mbikqyrja

Kontraktori duhet të ngarkojë një person kompetent dhe me eksperiencë, të trajnuar në llojin e punës për ngritjen e skelerive dhe të mbikëqyrë punën për ngritjen e skelave në kantier.

2.1.3 Metoda e prishjes

Puna për prishje do të fillojë vetëm pasi të jenë stakuar energjia elektrike dhe rrjete të tjera të instalimeve ekzistuese të objekteve. Metodën e prishjes së pjesshme, duhet të jenë të tilla që pjesa e strukturës që ka mbetur të sigurojë qëndrueshmërinë statike të objektit. Kur prishja e elementeve nuk mund të bëhet pa probleme e ndarë nga pjesa e strukturës do të përdoret një metodë pune e përshtatshme. Elementët e drurit mund të hidhen nga lart, vetëm kur ato nuk paraqesin rrezik për pjesën tjetër të strukturës. Kur prishen elementët, duhen marrë masa për të mos rrezikuar elementët e tjerë konstruktive mbajtës, si dhe mos dëmtohen elementët e tjerë. Në përgjithësi, puna e çmontimit duhet të fillojë duke hequr sa më shumë ngarkesa të panevojshme, *pa ndërhyrë në elementët bazë struktural*. Punë të kujdesshme do të bëhen për të hequr ngarkesat kryesore nën kushtet më të vështira. Seksionet të tjera që do të prishen do të ndahen dhe do të ulen në tokë nën kontroll.

2.2 PASTRIMI I KANTIERIT

2.2.1 Pastrimi i kantierit:

Në fillim të kontratës, për sa kohë që ajo nuk ka ndryshuar, kontraktori duhet të heqë nga territori i punimeve të gjitha materialet organike vegjetare dhe ndërtuese, dhe të djegë të gjitha pirgjet e mbeturinave të tjera.

2.2.2 Mbrojtja e objekteve, rrethimeve dhe strukturave:

Gjatë kryerjes të punimeve prishëse, kontraktuesi duhet të marrë masa që të mbrojnë strukturat që gjenden në afërsi të objektit, ku po kryhen këto punime prishëse.

Për këtë, duhen evituar mbingarkesat nga të gjitha anët e strukturave nga grumbuj dhe materiale. Kur grumbujt dhe materialet duhen zbritur poshtë, duhet pasur kujdes që të parandalohet shpërndarja ose rënia e materialeve, ose të projektohet në mënyrë të tillë, që mos të përbëjë rrezik për njerëzit, strukturat rrethuese të çdo lloji. Duhet bërë kujdes nga kontakti me kabllo elektrik.

2.2.3 Mbrojtja e vendit të pastruar:

Kontraktori duhet të ngrejë rrjetë të përshtatshme, barriera mbrojtëse, në mënyrë që, të parandalojë aksidentime të personave ose dëmtime të godinave rrethuese nga materialët që bien, si dhe të mbajë nën kontroll territorin, ku do të kryhen punimet.

SEKSIONI 3. NDËRHYRJE KONSERVUESE DHE RESTAURUESE

3.1 TË PËRGJITHSHME

Çdo ndërhyrje e propozuar duhet të jetë në përputhje me Projektin e miratuar në KKR si dhe parimet e "Kartës Shqiptare të Restaurimit" – VKM Nr.426 on 13 Korrik 2007.

3.2 NDËRHYRJET NË "MONUMENTET E KULTURËS"

Teknikat e ndërhyrjeve që do përdoren në monumentet e kulturës duhet të respektojnë karakteristikat historike, artistike, arkitektonike dhe shpërndarjen e tyre. Kjo do të thotë që përmirësimi duhet të realizohet pa prodhuar modifikime substanciale në sjelljen e strukturës dhe ndërtesës duke përdorur për sa është e mundur teknika ndërhyrje dhe metodologji operative tradicionale, konservim të materies, kushteve fizike dhe morfologjike. Teknika dhe materiale me karakter reversibël edhe pjesor që përdoren në mënyrë diskrete, jo evazive dhe në koherencë me llogjikën konstruktive të strukturës ekzistuese.

3.3 SPECIFIKIMET E NDËRHYRJEVE RESTAURUESE

I. PUNIME SKELERI-TRANSPORT

1.1 Transport materiale ndërtimi, dheu dhe mbeturina me auto deri në 5.0 km (2.37/5a)

Materialet që do hiqen nga objekti apo akumulimi i inerteve, dherat e lëvizura, do të hiqen në mënyrë manuale me lopatë dhe largimi i tyre nga kantieri deri te mjeti i transportit do të bëhet me karro dore. Dherat e pastruar si dhe materialet inerte do të largohen nga kantieri me automjet. Transporti i çdo materiali nga Kontraktori, do të bëhet me makina të përshtatshme, të cilat kur ngarkohen nuk shkaktojnë derdhje dhe e gjithë ngarkesa të jetë e siguar. Ndonjë makinë që nuk plotëson këtë kërkesë ose ndonjë nga rregullat ose ligjet e qarkullimit do të hiqet nga kantieri.

Ky çmim përfshin tërësinë e punimeve që duhet për transportin e mbeturinave dhe ngarkim shkarkim i tyre në vendet e përcaktuara nga Bashkia deri në 5 km larg nga kantieri.

Ky zë pune përfshin të gjitha proceset e mësipërme dhe çmimi i tij është për njësi Lekë/ m³.

II. PUNIME RESTAURIMI

2.1 Pastrim i fasadës nga pluhuri dhe depozitimet sipërfaqësore me ujë me pompë me presion (idropultrici) – fasada lindore (R.132)

Sipërfaqja e muraturës që është e pasuvatuar duhet të pastrohet nga pluhurat dhe depozitimet sipërfaqësore. Pastrimi bëhet me pompë me ujë me presion dhe duhet të bëhet duke rregulluar më parë presionin e ujit. Ky pastrim përveç depozitimeve sipërfaqësore bën edhe pastrimin e materialit të llaçit që mund të jetë shkëputur ose pluhurizuar në fuga midis gurëve. Pas këtij procesi mund të mbushen fugat në të cilat mund të ketë shkëputje të konsiderueshme të llaçit.

Ky çmim është për njësi Lekë/ m².

2.2 Pastrim i fugave me llaç çimento në muret e objektit nga jashtë (R.213)

Prishjet e fuqatimit të bërë me llaç çimento, sipas fletëve grafike ku specifikohet. Ky process përfshinë goditje mekanike me spatul të sipërfaqes së fugatuar me llaç çimento, deri në thellësinë ku do të ndeshet llaç i mirë, larje të sipërfaqeve të prishura me ujë me presion, spostimin e mbeturinave për pastrimin e ambientit dhe çdo detyrim tjetër për ti dhënë plotësisht fund heqjes së suvasë së dëmtuar.

1.9. Dorëzimet tek Mbikqyrësi i punimeve

Kontraktori duhet t'i dorëzojë Mbikqyrësi i punimevet për çdo punim shtesë, një vizatim të detajuar dhe puna duhet të fillojë vetëm pas aprovimit nga Mbikqyrësi i punimeve.

Kontraktori duhet të nënshkruajë propozime, detaje, skica, llogaritje, informacione, materiale, certifikata testi, kurdo që të kërkohen nga Mbikqyrësi i punimeve. Mbikqyrësi i punimeve do të pranojë çdo dorëzim dhe nëse janë të përshtatshme do t'i përgjigjet kontraktorit në përputhje me çdo klauzolë përkatëse të kushteve të kontratës. Çdo pranim duhet bërë me data në marrëveshje me Mbikqyrësi i punimeve dhe duke iu referuar programit të aprovuar dhe kohës së nevojshme që i duhet Mbikqyrësi i punimevet për të bërë këto pranime.

1.10. Mostrat

Kontraktori duhet të sigurojë mostra, të etiketuara sipas të gjitha përshtatjeve, aksesore dhe tema të tjera që mund të kërkohen me të drejtë nga Mbikqyrësi i punimeve për inspektim. Mostrat duhen dorëzuar në zyrën e Mbikqyrësi i punimevet.

1.11. Zëvendësimet

Zëvendësimi i materialeve të specifikuar do të bëhet vetëm me aprovimin e Mbikqyrësit të Punimeve. Nëse materiali i propozuar për tu zëvendësuar është i njëjtë ose më i mirë se materialet e specifikuar; ose nëse materialet e specifikuar nuk mund të sillen në sheshin e ndërtimit në kohë për të përfunduar punimet e Kontratës për shkak të kushteve jashtë kontrollit të Kontraktorit, që kjo të merret në konsideratë, kërkesa për zëvendësim do të shoqërohet me një dokument dëshmi të cilësisë.

1.12. Dokumentat dhe vizatimet

Kontraktori do të verifikojë të gjitha dimensionet, sasinë dhe detajet të treguara në Vizatimet, Grafikët, ose të dhëna të tjera dhe Punëdhënësi nuk do të mbajë përgjegjësi për ndonjë mangësi ose mospërputhje të gjetur në to. Mos zbulimi ose korrigjimi i gabimeve ose mospërputhjeve nuk do ta lehtësojë Kontraktorin nga përgjegjësia për punë të pakënaqëshme. Kontraktori do të marrë përsipër të gjithë përgjegjësinë në bërjen e llogaritjeve të madhësive, llojeve dhe sasive të materialeve dhe pajisjeve të përfshira në punën që duhet bërë sipas Kontratës. Ai nuk do të lejohet të ketë avantazhe nga ndonjë gabim ose mospërputhje, ndërsa një udhëzim i plotë do të jepet nga Punëdhënësi nëse gabime të tilla ose mospërputhje do të zbulohen.

1.13. Fotografitë e sheshit të ndërtimit

Kontraktori duhet të bëjë fotografi me ngjyra sipas udhëzimeve të Mbikqyrësit të Punimeve në vendet e punës për të demonstruar kushtet e objektit përpara fillimit, progresin gjatë punës së konservimit dhe mbas përfundimit të punimeve restauruese.

1.14. Bashkëpunimi në zonë

Restaurimi do të bëhet në zona të kufizuara. Kontraktori duhet të ketë veçanërisht kujdes në:

- Nevojën për të mirëmbajtur shërbimet ekzistuese dhe mundësitë e kalimit për punonjësit, gjatë periudhës së restaurimit të urës.

